

היכולת לנהל מלחמות קטנות, להלחם בהן ולעמוד בנטל תוצאותיהן.

שני הצדדים שבעולם יצטרכו ודאי פעם להביא בחשבון כי מלחמה עולמית נוספת — ותהיה מידת הצלחתן של הבריתות היריבות כאשר תהיה — היתה משמידה את כל העמל הממושך לשיפור תנאי הקיום של העמים הן ברוסיה והן בארצות-הברית ובבריטניה. תוצאתה אפשר ותהיה כי העולם כולו יוטל אל תוך תהוה ובהוה, ויסוג אחר אל עבר הברבריות. אין בידי מדינות נאט"ו, לפי מעמד העניינים כיום, להרשות לעצמן את הויתור על כלי-נשק אטומיים מחמת הכוחות-הלוחמים האדירים אשר ברית-המועצות ובני בריתה מקיימים. אולם התקוה היחידה להטבת סיכוייו של העולם טמונה בהתחלת פירוק נשק כללי, צעד-אחר-צעד. אפילו

קפיטן ס. פולס

ההגנה ברור העצמה הגרעינית

תעודה רבת-משקל היא ה"הודעה בענין הגנה" לשנת 1955* אשר מיניסטר ההגנה הביאה בפני בית-הנבחרים. "כל אשר נתרחש בשנת 1954 הוש" אר-בצל על-ידי הופעתה של פצצת המימן" — אלו הן המלות הפותחות של ה"הודעה". יש מן המדהים במחשבה כי בעוד שלפני פחות מעשר שנים היינו ברובנו הגדול, אומרים אמור וחוזר כי אין לנו כל צורך לחשוב על דברים שהיו גרועים מפצצת האטום, ואשר לא יתכן כי יומצא אי-פעם דבר הגרוע ממנה — הנה עתה ניצב לפנינו הגרוע

(*) "ספר לבן" על בעיות ההגנה, לפי הביטוי הבלתי-רשמי המקובל.

צעד יחיד בכיוון זה לו נעשה בכנות, היה בו משום התקדמות עצומה. עם זאת, אילו הוחל במשא-ומתן על כך, כי או הכרח היה לציין ברורות כי במידה ולא תושג הקלה מעין זו במצב העניינים לא תשאר ברירה אלא להוסיף ולכוונן ולטפח את כוחות ההגנה לפי אותם קוים אשר צוינו כבר לעיל; דהיינו, באופן שיסוגלו לעריכת לחמה אטומית במלוא היר-קפה. הכרח היה אזי להבהיר הבהר היטב כי מדינות המערב לא תרתענה לא בפני המאמץ ולא בפני ה-תוצאות. כי או היה הצורך להעמיד את הכל על הקלף של שמירה על החופש ואפילו תוך הרס והכחדה; ואם יהיה הכרח — ליפול בנופלים, כי שאנו נלחמים עליו עד הסוף. אכן, אף לו נפלגו-בנופלים, מובסים — היה בכל זאת בשאר אף היריב במצב של השמה, ויש לשער כי גם של התפוררות. אפשר להניח כי שני הצדדים לא ירצו בשואה כזו. על כל פנים, בין שמגמת מחשבות זו תתגלה כמציאות ובין אם לאו, הרי הסידור שנעשה עתה, לפיו הוסמך הפיקוד הצבאי של נאט"ו להתכונן לקראת שימוש בכלי נשק תחדישים, אין בו משום פתרון שלם לבעיות שלפנינו. ועוד פחות מזה יש בו משום תחנה בדרך בה מקוים אנו להגיע לידר-שלום. זאת ועוד. אין בסידור זה, כשהוא לעצמו, כדי למנוע בעד שימוש בכלי נשק אטומיים אף מחוץ למסגרתו; כי כוח-מהלומה אורני אמריקאי גדול נשאר מחוץ למסגרת נאט"ו ואינו נתון למרות ציוויה.

ממנה לאין-ערוך. במובן מסוים, הרי יש בפצצת המימן משום קפיצה-קדימה לעומת פצצת-האטום המקורית. קפיצה שאינה פחותה מזו אשר היתה פצצת האטום עצמה לעומת צי-מפציצים-הנושא עמו את הכבדות שב"פצצות" מן הסוג המקובל. רישומו של כלי הנשק החדש במוחותיהם של מדינאים ואנשי-צבא היה חזק ורב לפחות באותה מידה ש-נודעה לכלי הנשק שקדם לו.

פצצת המימן מצריכה שידוד ארגונים, מן-השורש, של כל אורחי המלחמה — וזאת בטרם שהושלם שידוד-הארגון הקודם של כוחות לוחמים אשר נבע מהופעת פצצת האטום. עתה הוחלט כי יוחל ב-

בתנאים הצפויים במלחמת-עתיד). בענין זה אומרים לנו דק, כי רוחו של הציבור "תבחן במבחן המור ביותר". ואמנם, בחזן תבחן. בשביל קורא נכון ה- מסקנות הן מועזות; ולכך נתכוננו מחברי התעודה. התפתחות עניינים זו הביאה אותם לידי ההחלטה לסמוך מעתה בראש-וראשונה על כלי-הנשק ה- "גרעיניים", ולעשות את חיל האויר המלכותי - שהוא המכשיר שנועד לשאתם - ליסוד העיקרי שבשידותים-הלוחמים. סבורים, כי ערכו-העוצר של כוח-מלחמה בעל אופי כזה, הנושא בדרך-האויר אל האויב כלי-נשק אטומיים, הנו גדול עד מאוד. האמת היא כי אף-על-פי שזוועות המלחמה הוגדלו במידה עצומה על-ידי הפצצות החדשות, רווחת הדעה כי הסיכון שתפרוץ מלחמה פחת עתה. אין אני מתכוון לחלוק על דעה זו.

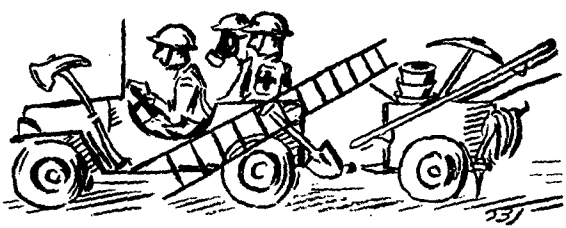
בצי-המלחמה מתקדמת המלאכה של בנית אנית כלי-נשק-מונחים נסיונית; אולם בטרם נשליך את כובעינו אל-על מרוב שמחה על כך, יהיה עלינו לשים את הלב לעובדה כי אין זו אניה הנבנית כולה מחדש, כי אם אניה המוקרת לתפקיד חדש, וכי הפלגות-המבחן שלה לא תחלנה, לפי התכנית, אלא ב-1956. אולם היות ואין אנו יכולים לסמוך בשלמות על עצמת-האויר-האסטרטגית, הכרת לנו כי יהיה לרשותנו גם צי-מלחמה אשר - "בצותא עם ציי הברית", כלשון ההודעה - יוכל לחפש אחר הכוחות הציניים של האויב ולהשמידם, ובאותו-זמן עצמו לשמור על השליטה בנתיבי התחבורה הימיים שלנו*. וכן עלינו לצמצם את צי-התעודה שלנו באשר לגודלו, אולם לשפרו מבחינת האיכות. אח-דות מן השפעותיו של הקו החדש על צבא היבשה כבר נרמזו בהודמניות קודמות. משך התקופה הי-אחרונה נתפרסמו הודעות על-כך כי יהיה על הצבא - באמצעותו של אימון, ובחלק על-ידי ויתורים על דברים שאינם הכרחיים או מקבילים זה לזה - ליהפך לנייד יותר, מהיר תנועה יותר, מסוגל ל-

פצצת המימן מצריכה שידוד ארגונם, מן השורש, של כל אורחי המלחמה...

בריטניה בייצורה של פצצת המימן, הגם שמותר לחשוש כי זמן רב יעבור בטרם יהיו מוכנים לשימוש מקצת מכלי נשק אלה.

ספר לבן רשמי לעולם איננו תעודה דרמטית. שעה שקורא הנך בזה המונח לפנינו - על הקורא להשתמש בדמיונו באם רוצה הוא להעלות מתוך הנוסח את מלוא משמעותן של המלים בהן משתמשת התעודה. השמדת חיי-אדם וחומר - כך אומרת התעודה - "בקנה מידה שאין לו תקדים"; הפצצה עשויה להשם - "אזור נרחב, על-ידי ההדף ועל-ידי הקרנת החום". חלקיקים מפורקים-לאטומיהם ינשאו למרחקים וירדו בתור "אבק אטומי". הריכוז הרב ביותר של האבק האטומי - השפעתו על בני אדם שנמצאו חשופים לעומתו מבלי-מחסה תהיה ממתה; לבד להשמה, שטחים נרחבים יותר "יהפכו בלתי ניתנים למגורי אדם". התעודה מזמינה אותנו להתבונן רגע בתמונה של אזור-מטרה - מכלי שיגונב רמו בענין ממדיו - אזור שבו ישותק כליל מנגנון השלטון המרכזי והמקומי; ובמקרים ידועים - לצמיתות. מצויים בהודעה מספר משפטים שקי-טים בדבר תעשייה, חשמל, מים ומזון, והירות רבה אפילו עוד יותר נוהגת התעודה לגבי הנושא של דמת-הרוח של הציבור - נושא אשר נודעת לו חשיבות גדולה ביותר; לגבי נושא זה לא נוכל למצוא משום תקדים מספיק באותה רמה - שהיתה גבוהה בכללותה - שנתגלתה בבריטניה במשך מלחמת העולם השניה (מכל מקום, לא תקדים ש-יאפשר את הערכת בעיות דמת-רוחו של הציבור

"חיל הגנה נייד" לתפקידי הדברת שריפות ולפעולות הצלה ופינוי נפגעים...

השתמש יותר בנתיבי-תחבורה ואמצעי-תחבורה מ- סוג ב' או ג', ומוכשר לבצע מבלי הסתבכויות מבצעי לילה בקנה מידה גדול.

במלה אחת. יהיה עליו לסגל עצמו לתנאים בהם יש להביא בחשבון לא רק את פצצת המימן אלא אף כמה צורות של כלי נשק אטומיים-טקטיים חדשים. והנה, עתה יהיה לו גם תפקיד חדש ב- מערכת ההגנה האורחית: — יאומן ויצויד "חיל הגנה נייד" לתפקידי הדברת שריפות ולפעולות הצלה ופינוי נפגעים. משך שלוש ארבע השנים הקרובות תהיה המשימה להקים לתכלית זו חיל בן 48 גדודי-עתודה. זהו בראש וראשונה ענין ל- משרד המלחמה* כי עם הגיוס-הכללי יבואו כל גדודי-העתודה תחת פיקודם של מפקדי-הצבא ה- מקומיים; אולם חלק מסוים של גדודי עתודה אלה, יורכב מחיילים שיבואו מעתודת חיל-האוויר המל- כותי.

משלושת השירותים-הלוחמים חיל-הצבא הריהו זה אשר נגזר עליו לשאת בהפחתה הגדולה ביותר באשר לעצמתו, והתפקידים הנוספים הניכרים אשר יהיה עליו ליטול עתה על עצמו יחלישוהו במידה מוחשית כתור צבא "לוחם". מה "הודעה" למדים אנו כי ימשך-וילך ציודי-מחדש "ארוך-הזמן"; וכי ב- משך השנה יקבל הצבא ציוד חדש: מכשירי אל- חוט, מכ"ם, תותחים-נגד-מטוסים קלים ותת-מק- לעים. כל אלה — ודאי שתועלתם בצדם. אולם צריך לקוות, כי המלים "ארוך זמן" שצוטטו לעיל נתכוונו לאותם דברים אשר אין בהם משום חיוניות

(*) והיינו, אותו מיניסטריון בריטי אשר ענייני צבא- היבשה נתונים בידיו, והוא אחד משלושת המיניסטריונים המקבילים (לצבא, לצי-המלחמה ולחיל-האוויר) הנתונים ל- מרותו העליונה של מיניסטר ההגנה הבריטי.

(**) הכוונה, כמובן, ל"מלחמה הזעירה" בקנה-המלאיה. היו כפותים אל תפקידיהם באזור תעלת סואץ — ומשגש- תחרו עתה ניתן שוב לבריטניה, בפעם הראשונה מאז שנת 1939, לכונן "עתודה אסטרטגית" (ולו גם קטנה-בהרבה) בתוך ארץ-המטרופולין, והיינו, חיל-משלוח לשעת הצורך לתפקיד זה או אחר מעבר לים. עתודה זו מנתה עוד ערב מלחמת-העולם השנייה 5 דיביזיות-רגלים ודיביזיות-שריון אחת — ואילו עתה, אף לאחר שתכונן-מחדש, לא תעלה כנראה בהרבה על דיביזיות-רגלים אחת; עם זאת, ניירותיה וגמישות הפעלתה תגדלנה בהרבה, כי המגמה היא להפעילה במקרה כגיל, בעיקר-שלי-דבר, עלידי הסטה בדרך האויר. הצטמקות האפשרויות לקיים עתודה כזו, באה בשל ארבעה גורמים: (1) הקטנה יחסית של הצבא הבריטי; (2) הצורך לקיים צבא כיבוש (או "צבא ברית") ניכר בגרמניה (העולה עתה על 3 דיביזיות); (3) תפקידים "מקומיים" מוגברים (כבקניה ובמלאיה); (4) מחיקת כל החלק החורי של צבא הודו-הבריטית לשעבר. עוד לענין הפינוי ממצרים והעתודה — ראה בעקלון מס' 22 (מעוללות הפינוי הבריטי בסואץ, 29).

מיוחדת ברגע הקריטי; וכי כלי-הנשק האטומיים- הטקטיים לא הוכללו ברשימה זו רק משום ששייכים הם לסוג מיוחד-בפני-עצמו, אשר הצורך בהם — והוא צורך דחוף — נובע מן המסיבות החדשות אשר כבר תוארו כאן. ידוע למדי כי צבא ארצות- הברית התקדם בשטח זה התקדמות רבה, וכי כלי- נשק אטומיים-טקטיים כבר ראו באותו צבא שירות- שדה, אם כי תוך שימוש תיאורטי בלבד. בתמרונים ותרגילים גדולים באמריקה ובגרמניה.

אלו הן אחרות, מן הנקודות העיקריות שב- "הודעה". עתה — מספר הערות.

ראשית-כל — בענין צי-המלחמה. בענין זה כבר העירותי, קצר וחזור, בזמן האחרון, ואוכל להסיף אך מעט. חשוב לציין את העובדה כי הגם שערכ- העוצר של החימוש שלט, המסוגל לבצע מהלומות- נגד, ודאי שהגו ראשון-במעלה — הרי יש לראות בתור עצרון משני את היכולת-להתמיד-ולהתקיים, אשר יהיה ברור לכל כי אמנם מצויה היא אצלנו, וכאן נועד לצי-המלחמה תפקיד גדול. אולם הניחו לו לצי להתכווץ-וללכת — וזאת לא כל כך מבוהנת עצמתו כיום-הנה, כאשר לגבי תהליך-ההחלפות לק- ראת העתיד. אותם צעדים לביצוע ההחלפות אשר הוזכרו — ביצועם, ופירותיהם, עודם המוקים מ- אתנו; וקשה לראות כיצד אפשר יהיה להמנע מהתחזות פער. הגדולה באותן מלחמות אשר דאינו בשנים האחרונות, מלחמת קוריאה — מלחמה ציח היתה, כמובן זה שלא ניתן היה לנהלה בלעדי ה- מחפה אשר ניתן עלי-ידי כוחות הצי, ואילו במיצר פורמוזה — הופעתו בלבד של צי אוויר הביאה לידי פינויים-ללא-קרב של איי טאצ'ן והבטיחה את הגנת פורמוזה.

צבא-היבשה, כפי שכבר צוין, עומד בתהליך של צמצומים, אולם באותו זמן-עצמו עתיד הוא עתה ליהנות מעובדת כינונה של עתודה-אסטרטגית ש- תשכון בבריטניה. עובדה זו היא אולי הטובה שב- תוצאותיו של ההסכם עם מצרים**. חיל-הצבא הוא הכוח העיקרי-הבא בחשבון לתפקיד ניהולה של "המלחמה הקרה" — העלולה להמשך אולי זקא במידה שיריבינו יעמדו בפני "עצרון" מלפתח במלחמה רבותי, והנה, "מלחמה קרה" היא המצינה תביעות בראש-דוראשונה באשר לכות-האדם. מלת- מנת-משניות, כזו שבקוריאה, מציגות תביעות גדר- לוח למתן חיל-רגלים — ובתוך חיל-הרגלים למספר רב של "גושאי רובה וכידון".

הכרחי הדבר כי חיל-הצבא, אשר בתקופות-הזמן

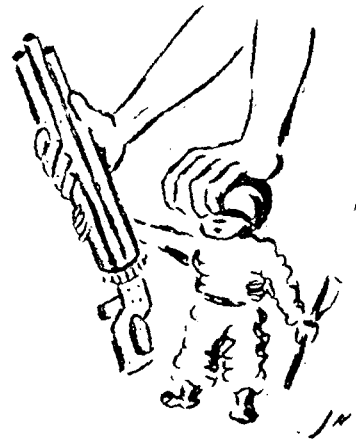
תיאורטי של תעודותיו אשר ניתן בהודעה בענין ההגנה.

«ספר לבן» אחר שנתפרסם בזמן האחרון, מציין כמה סיבות למצב־דברים זה, אולם לא נוכל לעסוק בכך כאן. ידוע למדי כי לא במקרה אחד של דגם־מוצע למטוס חדש, כי אם בקבוצה שלמה של דגמים־מוצעים ומתוכננים שונים של מטוסים, לא נתגשמו התקוות הראשונות שתלו בהן; פיתוחם של טיפוס־מטוס חדשים התנהל באיטיות ונתגלו בו כמה תקלות שהצריכו התחלות־מתחדש; פרקי־זמן ארוכים, שממש לא נתקבלו על הדעת, נדרשו בשביל לשרש את המשגים שנתגבשו; וכיום אין עדיין חיל־האוויר־המלכותי מצויד כיאות לתפקיד אשר נקבע בשבילו.

על אף כל אלה יש לו להיל־האוויר־המלכותי עצמת הולם גדולה למדי, וניתן להשתמש בו בפרוץ מלחמה רבתי, למשל בראש־זראשונה, להריסת ב־סיס־אוויר, אויבים העלולים לאיים בהתקפה על בריטניה, בעוד שהאמריקאים נוטלים על עצמם את המשימות הראשיות של מתקפת־הנגד ה־גרעינית. אולם צורך דחוף הוא לכפר על הזמן שהופסד וכן למנוע בעד השנותן של שגיאות אשר ניתן־להשמר בפניהן.

ועתה נסיים בציון כמה עקרונות כלליים. ר־בראש־זראשונה — זה: בעוד שברור הדבר כי תכניותינו חייבות להתבסס על מתן עזרה לבעלי־ברית וקבלת עזרה מבעלי־ברית, מעל לכל, היא לארצות־הברית — אל נא נניח לעצמנו ליהפך לנילונים בלבד.

באם נמסור את הים לידי ארצות־הברית — כי אז פירושו של דבר כי הפסדנו את זכותנו ל־השמיע את קולנו וקיבלנו על עצמנו את הפרידה־לתמיד מאשר נשאר עוד מגדולתנו. ושנית, סבורני כי מטרתם הראשית של הרוסים בזמן הנוכחי אינה מלחמה, כי אם סילוקם של הכוחות האמריקאיים והבריטיים מאירופה המערבית, דבר אשר היה מוסר לשררתם, לשבט או לחסד, את היבשת כולה.

«הקטנת הכמות מול הגדלת עצמת־האש...»

האחרונות היה נתון בהתנגשויות כה רבות מהן יצא בשלום, ועתה נתון הוא במילוי תפקידים כה רציניים באפריקה ובאסיה* — לא יפסיד גם לעתיד את יכולתו ליטול על עצמו משימות במאבקים מסוג זה, החל בקוריאה, בפסגת הפירמידה, ועד לקניה ב־מרגלותיה. לולא התחשבות בשיקולים אלה כי אז ודאי רצוי היה כי הצבא יתוכנן ויתואם במיוחד לצורך הלחימה בסוג אחד של המלחמה — זה, אשר לפי הערכת המצב המאוחרת־ביותר ניתן לצפותו מראש. אולם ל־מלחמה הקרה ול־מלחמות משניות נודעת חשיבות רבה מאוד — שהרי לולא כך לא היו משתמשים בהן נגדנו. על־כן שומה עלינו ל־עשות כל מאמץ אפשרי בכדי לשמור ולקיים, אף בצד כל הנסיונות החדשים, חיל־צבא אשר מסוגל יהיה ללחום בסוגי־המלחמה האחרים הללו.

מה שיש לומר על אודות חיל־האוויר־המלכותי הריהו, בראש־זראשונה, כי מידת יכולתו הנוכחית בשטחים השונים איננה מקבילה לאותו שרטוט

* הכונה כמובן ל־מלחמה הוצייה בקניה ובמלאיה.

